

Något om syndafördärvet och dess kännedom

Men lagen kom också in, på det att synden skulle överflöda

I Romarebrevets 5:e kap., som visserligen är ett bland de märkvärdigaste i hela bibeln, har aposteln (v. 12-19) framställt de två ursprungskällorna till de viktigaste och mäktigaste stridande krafter, som kämpa om människosläktet, nämligen å ena sidan till all synd, all nöd, all död, all förbannelse, som finnas i världen; å den andra, till all nåd, allt liv, all välsignelse och salighet. Den förra, eller den olyckliga partens urkälla, var »den enes överträdelse», den ena människans, Adams, olydnad»; den andra, den välsignade och saliga partens, var »den enes lydnad», var »den ena människans, Jesu Kristi, nåd».

Aposteln visar, att likasom vi hava all synd, all död och förbannelse blott av en annan, genom arv, utan egen åtgärd - ty »vi äro av naturen vredens barn» - så hava vi ock all nåd, all rättfärdighet, liv och frälsning blott av en annan, såsom arv, utan egen förtjänst. Detta är det huvudsakligaste innehållet av följande språk så väl som av de övriga lika lydande språken i vårt kapitel: »Såsom nu därför genom en överträdelse fördömelse kom över alla människor, så har ock genom en rättfärdighet rättfärdiggörelse till liv kommit över alla människor.»

Men då nu aposteln på detta starka, handgripliga sätt framställt försoningens hemlighet i och för sig, nämner han ock genast, lika förträffligt och tänkvärt, vägen till delaktighet därav, då han (v. 20) säger: »Men lagen kom också in, på det att överträdelsen skulle överflöda; men varest synden överflödade, där överflödade nåden ännu mer.»

Det är om detta syndens överflödande, som vi här vilja framkasta några strödda anmärkningar, om möjligt upptagande i synnerhet sådant, som plägar mest förbises, missförstås och förbrylla de svaga. Så t. ex. vilja vi nu icke tala därom, att synden måste bli känd, bli svår och tung, att den andligen sovande och drömmande människan måste väckas till kännedom om sin fara, innan hon någonsin kan söka och finna frälsning i Kristus. Detta faller oss genast i ögonen i allt Guds ord. Där säger Jesus: »De helbrädda behöva icke läkare, utan de kränka.» Där säger Paulus: »Sålunda har lagen blivit vår tuktomästare till Kristus» »synden kände jag icke utan genom lagen» o. s. v.

Men något, som ligger mer förborgat, är, att då en väckt och redlig själ, som länge varit arbetande och betungad, söker sin benådning och salighet, men aldrig kommer därtill, aldrig kommer till trons rätta frid och glädje och seger över det onda, utan ännu alltid går lika ohulpen, utan rätt kraft och verkan av evangelium - att säger jag, orsaken då vanligen är den, att hon icke rätt känner djupet av sitt fördärv. Hon skulle snarare komma till tröst och frid, om hon lärde rätt känna sitt djupa, ohjälpliga elände; ty då skulle hon genast, nedsjunkande i sin fullkomliga vanmakt, på samma stund söka och få den nåd, som hon eljest tänker söka framdeles, då hon blir sådan, som hon bör vara.

Ty efter hon icke känner fördärvets djup och ohjälplighet samt missförstår ordet om bättringen, går hon kanske flera år alltid lika olycklig, under ett ängsligt, fruktlöst och ömkligt arbete med sin egen rättfärdighets upprättande, i hopp att likväl en gång få övervinna sitt onda och bli så from och helig, att hon skall få tro nåden.

Vem skulle tro, att det hos sådana är brist på syndanödets kännedom, som förorsakar detta olyckliga arbetes oändlighet, att det icke är ödmjukhet, utan förmäten och blind inbillning? Men så är det likväl, varom framdeles mera.

En sådan syndafördärvets kännedom, som förmår driva oss till Kristus, inhämtas likväl icke av ordets beskrivningar däröver, utan huvudsakligast av erfarenhet därav; ty om man än vet och bifaller allt vad ordet säger om fördärvet, sitter ändå i hjärtat en fin, djup, oändlig egenrättfärdighetsinbillning, som säger: »Jag måste likväl bjuda till att ännu bättre bedja och kämpa emot det onda, och så skall jag väl med Guds bistånd en gång övervinna det och då få börja tro.»

Det är endast genom den bedrövliga, nedslående erfarenheten av dessa oändliga, fruktlösa strider, som människan, liksom utkörd och utmattad, hopplös och misströstande på all egen kraft och ansträngning,

äntligen i sin uselhet sjunker ned, och då först låter hon Frälsaren upptaga och frälsa henne, sådan hon är. Och så måste det gå, om Kristus skall få sin ära för sitt dyra, utgjutna blod. Så måste det gå, om tron skall bliva sann, d. ä. ställd verkligheten på Kristus allena; eljest skola alltid de orden sannas:

Jag talte nog om trona,
Om nådens rika älv;
Jag roppte: »Herre skona!»
Men litte på mig själv.

Så måste det gå, om det skall bliva nytt och andligt liv samt en varaktigare frid. Ju förr människan förlorar all tröst i sig själv, desto förr får hon den rätta trösten, en större och fastare, en högre och heligare tröst - i Kristus. Men fastän detta icke sker utom på erfarenhetens väg, är det likväl av stor vikt och nytta att med ordets vittnesbörd om människans djupa fördärv dels påskynda eländets mognad, eller så fort ske kan, undanrycka den kämpande själen all tröst, allt hopp på sig själv, dels ock att upplysa de hopplösa, att det icke därför är alldeles förlorat med deras frälsning, fastän det är förlorat med deras egen bättring, bön, helighet m. m.

Men då nu erfarenheten härav är det nödvändigaste, det allena gällande, så frågas: Huru kommer man till densamma? Det är ju ganska svårt att lära rätt känna sitt fördärv och elände. De äro ju ganska få, som rätt känna detta, till och med bland de väckta. Huru kommer man till en sann och djup syndaeländets kännedom? - Svar: För att komma därtill, är det mycket gott att ofta och grundligt pröva sig i Guds lag, där pröva och spegla sina tankar, sitt tal, sina begärelser, sina gärningar, samt försöka böja sitt hjärta till ånger; det är mycket gott att flitigt och allvarligt bedja Gud om ögonsalva, om en sann självkännedom och ett förkrossat hjärta; ty sådan bön plägar Gud gärna och snart höra, då hon är allvarlig.

Men allt detta är icke nog, ett verksammare medel finnes ännu. Vilket är detta. Svar: Vill du rätt lära känna syndafördärvet, så begynn blott allvarligen sätta en damm för denna flod, d. ä. begynn en gång allvarligt avlägga och emotstå all synd och ogudaktighet och troget, flitigt och med noggrannhet i allting göra Guds vilja. Tag dig Guds bud till trogen efterlevnad - så skall du snart lära mer om ditt fördärv, än av alla beskrivningar därom. Nu är ju detta en i alla fall nödig sak, nämligen att icke blott veta och läsa Guds bud, utan ock en gång börja allvarligt efterleva dem.

Är det icke förskräckligt, att människan lever fram så sömnaktig och gudförgäten, att hon icke ens bemödar sig om att göra Guds vilja? Man undrar mindre, att hon är svag och uti striderna övervinnes av det onda, men att hon icke ens strider däremot, kanske under dagen icke ens tänker på Gud och hans bud, utan lever rent av efter sina egna sinnen och eget behag, icke frågar efter, om det och det behagar Gud eller icke, utan blott, huru det behagar henne själv och andra människor - detta är just vad som menas med ordet ogudaktighet, som alls icke förutsätter lastbarhet, utan blott att man icke frågar efter Gud och hans vilja, utan lever sig själv. Och de ogudaktiga skola icke ärva Guds rike. Därför är det högst förskräckligt att icke stå i arbete och strid mot det onda, icke tänka på budens efterlevnad. Vartill skall det tjäna att läsa och lära Guds bud, om man aldrig efterlever dem? Och vem skall göra det, om icke du, som även vill varda salig? Och när skall du göra det om icke nu? Vad väntar du på? Begynn därför ofördröjligen att taga avsked av alla synder och inrätta ditt hela leverne efter Guds bud.

Nu är det, som Gud har fordrat, alls icke något för mycket eller för svårt, utan de mest billiga saker. Om det vore svåra, obilliga bud, som han hade givit människan, så vore det mindre att undra, om hon felade däremot; men att hon icke vill fullgöra de allra billigaste fordringar, det är högst förskräckligt. T. eg. vad kan vara billigare, än vad första budet kräver, nämligen att du mest älskar Gud? Är icke Gud mest värd att älskas? Vänd dina ögon, vart du kan inom naturens och nådens riken, och skåda rikedomerna av Guds stora och nådiga gärningar och säg, om icke Gud är mest värd din kärlek. Begynn blott med det register på Guds välgärningar, som utgör förklaringen över trosartiklarna i Luthers lilla katekes, och säg, om inte Gud är mest värd din kärlek.

Sätt ett pris, om du kan, på var och en av de där uppräknade välgärningarna, sammanlägg det och se på summan och säg, »huru mycket du är skyldig din Herre». Nu begär han endast, att du låter honom vara ditt hjärtas Gud, att du mest älskar honom; är icke detta ett ganska billigt bud? Vore det icke förskräckligt, om du i stället ginge kall och hård eller älskade andra ting eller personer mer än Gud? Men

nu älskar du då Gud mest, när du mest vill tänka på honom, mest tala med honom (i bönen), mest tala om honom för dina vänner samt tjäna honom, så ofta du får. Ty så plägar man göra med den, som man älskar? Eller hur?

Om du nu vet med dig själv, att du plägar mer tänka på andra ting, hellre tala om något jordiskt, att du sällan eller med köld beder, så vet du, att du icke älskar Gud, utan är en Guds föraktare - och icke skola väl även sådana inkomma i Guds rike? Men bättra dig, säger din Gud, vänd om, vänd om snarligen och begynn att älska honom. - Se, detta är vägen att lära känna ditt fördärv. - Sammaledes fordrar Guds första bud, att du skall »över allting frukta Gud»; så att du är för ingenting så rädd, som att synda emot honom, så att du hellre lider allt, ja, själva döden, än att du skulle göra honom emot; att du hellre intill blods emotstår, kämpande emot synden, än att du skulle göra något, som misshagar Gud; därjämte att om så illa skett, att du råkat synda, du då åtminstone rätt bittert ångrar det. Se, detta är ju icke för mycket begärt, utan helt billiga bud.

Men tänk nu, om du tvärt emot går ovaksam och säker, icke rädes för synden, icke allvarligt strider, kämpar och beder emot henne, utan låter lätt och hastigt övervinna dig, är icke det förskräckligt? Ännu mer, om du därjämte är nog förstockad och gudlös att icke en gång med bitter ånger begråta henne, utan du går därjämte kall och torr, när du syndat. Men skulle det nu hittills hava så illa varit med dig, så låt då denna ogudaktighet nu hava ett slut, så att du hädanefter blir annorlunda i dessa stycken, så att du icke blott vet och medgiver, huru nödigt det är, utan verkligen gör det. Många tala om att älska och frukta Gud, men hava icke själva saken i verklig övning. Bliv ordets görare! - Se detta är vägen till syndafördärvets kännedom.

Men gå vidare till det andra budet. Även det är ju högst billigt i sin fordran, nämligen att du icke blott icke missbrukar Guds namn, utan ock ofta och gärna beder samt är varm och brinnande i bönen; att du icke blyges vid Jesus och hans namn, utan bekänner honom inför människor. Detta är ju allt billigt; låt det ock bliva verkställt! - Se, detta är vägen till den bedrövliga erfarenheten av syndafördärvet. Fortfar så genom alla buden, men framför allt, se icke blott på det yttre fullgörandet, utan se till, att hjärtat håller lagen, att du gör allting med hjärtats lust och för Guds skull var blott allvarlig och noggrann i din bättring och gudaktighet; så skall du snart till din förvåning upptäcka hos dig ett fördärv och elände, som du aldrig hade förmodat; så skall du tycka, att du blir värre och värre, och börjar nu förstå Pauli ord: »Synden verkade genom budordet i mig all begärelse - synden förförde mig genom budordet och dödade mig - och jag vart död» (Rom. 7).

Detta ordet: jag vart död, är just rätta uttrycket för en sann syndaeländets kännedom, det betecknar nämligen icke blott, att jag »är död genom överträdelser», att »jag är köttslig, såld under synden», utan att jag i min bättring, utarbetad och vanmäktig, äntligen nedsjunker i en viss oförmögenhet att göra det allra ringaste till min frälsning, uppgiver allt hopp därpå och ropar blott på en annan man, som heter Nödhjälpare, Frälsare; eller rättare sagt, efter jag icke ens kan bedja, blott av honom väntar hjälp, eller ock dör. Nu kan ett enda ord om den oförskyllda nåden i Kristus tända eld och liv och fröjd i den arma själen, i samma själ, som förut, medan hon ännu hade mycket att själv göra och bliva, icke kunde hämta tröst och ro ens av de rikaste tröstpredikningar.

Nu kommer evangelium såsom regnet på den törstande jorden, nu ger det liv och fruktbarhet. Såsom något ganska underligt må här anmärkas, att man oftast icke själv förstår, att det är denna tillintetgörande och syndanöd, som man erfar, då detta likväl verkligen är händelsen eller som Luther säger, att »lagens verkan är ofta förborgad», så att man tyckes icke hava syndakännedom, utan endast synden - men vad är det då man känner? Icke s syndakännedom utan själva synden känner man; och detta ur icke trösteligt och hugnande, utan ganska bedrövligt. Men det var just så, det skulle vara. En syndakänsla, som är din tröstelig, strider alldeles mot ändamålet; ty dess rätta ändamål var att beröva dig all tröst, som icke är Kristus själv, offrad för oss, all tröst inom människan, på det icke ens nådens verk i henne, utan endast Kristi förtjänst må bliva hennes tröst; ty sådan är den rätta och saliggörande tron.

De flesta människor ibland oss äro goddagsfolk, som anse synden för en ganska ringa och lätt sak, vilken man kan avskudda sig med några böner, tårar och goda gärningar. Men bort det! Synden är något gruvligt. Synden innefattar en förskräcklig Guds vrede, som icke kan avplanas med alla människors tårar och blod. Synden innefattar en sådan gruvlig skuld och förskräcklig Guds vrede, att det är en stor

nåd och välgärning, att ingen människa, då hon väckes, får på en gång se och känna alla sina synder; ty då stode en sådan människa aldrig till att trösta, utan skulle genast dö av förskräckelse och av sina synders bergstyngd tryckas ned till helvetets avgrund; varför ock Gud av stor nåd och vishet endast småningom låter henne se mer och mer av syndaeländet. Och likväl, ehuru ingen sett och känt alla sina synder se vi dock, när en människa blir rätt uppväckt, vilken ångest och nöd hon faller uti, så att knappt något evangelium är nog ljuvligt och tröstligt att kunna hjälpa henne därur; ja, vi se, huru de mest evangeliska, upplysta och fromma kristna under den dagliga bättringen ofta så ängslas, kvida och förskräckas över synden, att de med all sin evangeliska kunskap, allt sitt förråd på trösteord, knappt kunna trösta.

Men ehuru ingen människa, utom genom erfarenheten, kan tro och ana, mycket mindre rätt begripa denna syndanöd, så kan man likväl förstå något därom, när man sätter intill ljuset och där beskådar henne. Detta ljus, vid vilket synden bliver synlig och »övermåttan syndig», är Gud och hans lag. Gud är ett ljus, säger Johannes, nämligen den oändliga helighetens och rättfärdighetens klart skinande ljus, så att, såsom skriften talar, för honom icke ens himlarna äro rena; så att »han icke tror sina tjänare och hos sina änglar finner han fel». Huru skall då den orena människan synas inför honom? Han är en förtärande eld. Huru skall då den arma syndaren bestå för honom? »Icke den minsta bokstav, eller en enda prick av lagen skall förgås», sade Jesus. Och aposteln Jakob säger: »Om någon håller hela lagen, men felar i ett, är han saker till allt». Och Mose: »Förbannad vare var och en, som icke förbliver vid det, som är skrivet i lagens bok så att han håller det.» Huru vill då den arma syndaren bestå, inför Herren?

Men nu kan likväl ingen dödlig begripa., huru stor vår skuld uppskattas uti Herrens heliga bedömande: ty allt, vad vi därom döma., är blott efter vårt tycke, och Gud kan uppskatta och värdera den helt annorlunda. Därför var det en dyrbar sak, att Kristus själv, hela världens avgörande domare, en gång i en liknelse, lät oss förstå, huru vår sak och vår räkning hos Gud ser ut, hurudan vår ställning till honom är. Han sade nämligen, att den är lik en tjänares, som hos sin konung stod uti en skuld av tio tusende pund (efter någras uträkning motsvarande 40 millioner kr.), eller en obestämd men ofantlig skuldsomma, som den fattiga, skyldiga tjänaren aldrig kunde betala. Därjämte fick han den domen. att han skalle säljas, med hustru och barn och det lilla han ägde, för att därmed betala någon ringa del av skulden.¹

1 Vilken dårskap, om nu denne tjänare hade företagit sig att själv försöka betala allt detta! Vi vilja begagna oss av Jesu liknelsespråk och anmärka om den olycklige tjänaren någonsin hade kunnat, betala etthundratusende kr. så återstod ännu likväl 39 miljoner niohundra tusende. Hade han ännu en gång betalt lika mycket, så återstod likväl 39 miljoner åttahundra tusende, o. s. v. Vad var här att göra annat än blott kasta sig ned för konungens fötter på nåd och onåd och söka hel förskoning och eftergift, eller ock säljas och dö? Det hade ju varit ett ängsligt och fruktlöst företag att söka under årens lopp arbeta ihop den ofantliga summan, för att betala henne, helst då det likväl till slut skulle varit omöjligt. Sådan är nu varje syndare sak hos Gud. Det är lika nära i dag som nästa år med din skuld, o människa! I en så stor skuld, som tiotusende pund, göra några tusen mer eller mindre så ganska litet. Du kan likväl aldrig betala din skuld. Ja, hon blir med var dag större. Under det du med tårar, böner och bättring vill avbetala några ören, så förökar du skulden med kronor genom dina fortfarande synder, vilka bliva allt svårare, efter ditt ljus om det orätta däri blir allt större. Ju förr du uppgiver staten, desto förr blir du kvitt din skuld och din oro;. Här blir ock ingen lidande på dig, ty Jesus betalar för alla, som vilja uppgiva staten och taga nåd som nåd. Hans blods värde är mer än tillräckligt. Den som har förstånd, han fatta detta.

Av detta kan man lätt uträkna, att det icke är värt försöka att med lagens gärningar varda rättfärdig, eller ens minska den ofantliga skulden, på det att Gud skall lättare kunna eftergiva den. Du tänker några dagar bedja, ångra strida, kämpa och vara bättre, och så gå fram till nådastolen och söka nåd i Kristus. Det är dårskap. Synden är alltför svår. Kom genast, sådan du är, och giv Lammet ära! Men du menar, att *ordet kräver det*, att du först skall bättra, dig och sedan tro. Rätteligen. Detta är just vad som redan är visat, nämligen att du aldrig lär känna din nöd och uselhet, så framt du icke företagit allvarlig bättring och därunder av erfarenhet lärt, att du icke kan hjälpa dig. Detta är den enda rätta bättringen, som föregår tron. Några yttre synder kan du visserligen avlägga, men grundfördärvet blir dig värre och värre, om bättringen är rättskaffens. Så sade ju Paulus: »Men lagen kom också in, på det att överträdelsen skulle överflöda.» - märk! icke på det att synden skulle övervinnas, utan »på det att den skulle överflöda» -

»men varest synden överflödade, där överflödade nåden ännu mer». Och åter: »När budordet kom, levde synden upp» (Rom. 7). Och åter: »Sålunda har lagen blivit vår tuktomästare till Kristus» (Gal. 3).

Men detta tror icke människan; därför må hon försöka sig på bättringens väg, för att övertyga sig därom. Det är endast fariséer, som bliva så goda och nöjda med sig, att de därför hava lättare att tro, ty de befatta sig icke med - de känna icke - det inre oändliga fördärvet. Är bättringen rätt, så blir du värre och värre i dina egna ögon; du beder och suckar om kraft att emotstå det onda; men du får ingen, du strider stundom, men glömmer dig andra stunder, du faller, du står upp, du faller åter; du lider och ängslas, men du kan icke rätt ångra; din ande ropar, men du kan icke rätt bedja. Du blir kall och hård, ja, du säger som Paulus: »Och jag vart död.» Så tillgår det vid Sinai. Se här den rätta syndanöden.

Undrar du, att det går så illa, så läs beskrivningarna på människan, och förstå dem nu. Skriften säger, att »människornas ondska var stor på jorden» - »illfundigare än allt annat och fördärvat är hjärtat» - »deras hjärtans alla tackar och uppsåt är beständigt allenast onda» - »jag är köttslig, såld under synden» - »de är av naturen vredens barn» - »döda genom överträdelser» - »fatta icke det som tillhör Guds Ande» - »äro icke skickliga att tänka något, såsom av oss själva» - äro med ett ord förtappade m. m.

Även säga våra symboliska böcker,¹ att arvsynden, den mänskliga naturens stora fördärv, består däruti, att människan icke känner Gud, att hon föraktar honom, att hon icke har någon gudsfruktan, icke heller förtröstar på honom: att hon hatar Guds dom, flyr från den dömande Guden, förtörnas på Gud, misströstar om hans nåd och sätter allenast sin lit och förtröstan på de synliga och närvarande tingen.).

Art. om »Arvsynden», i Aug. bekännelsens försvarsskrift. vilken väl förtjänar att läsas av var och en, som har eller kan erhålla denna för vår kyrka så viktiga bok.

Och åter: »Vem har någonsin understått sig säga, att det är villkorligt, eller icke bestämt synd, att tvivla om Guds vrede, om Guds nåd, om Guds ord, att vredgas över Guds domar. harnas eller vara missnöjd däröver, att Gud icke strax rycker otur nöden, att knorra och morra däröver, att de ogudaktiga hava bättre lycka i världen, att retas till vrede, att upptändas till otukt och lättfärdighet, äregirighet, gods, penningar och ägodelar m. m. Allt detta känna och förnimma likväl gudfruktiga människor hos sig, såsom är klart av Davidpsalmer och profeterna.»

Men säger du: »Blott jag hade redlig vilja! men jag vakar icke rätt över mig, jag strider icke allvarligt.» Käre, varför vakar du då icke och strider? Nej, jag är så lättsinnig, hård och kall, jag har icke riktigt allvarlig vilja.» Men varför då det? Varför vara kall och hård? Varför icke allvarligt vilja.» - Förstår du icke ännu aposteln ord, att vi icke äro skickliga att något tänka, mycket mindre råda över viljan eller hjärtat - ja., att du är »död genom överträdelser»?

»Men om jag blott hade en kraftigare syndakänedom, om jag blott rätt bittert kände mina synder, så skulle jag väl en gång akta mig för dem; samvetskvalens eld skulle bränna ut synden, skulle lära mig att icke mer giva mig i synden.»

Detta klingar förträffligt, men är en stor villfarelse. De gruvligaste syndakval, de bittraste samvetsplågor förmå icke utbränna synden; de allvarligaste föresatser förmå icke i frestelsestunden emotstå det onda. Ofta äro de gruvligaste samvetskval och det ömkligaste och grövsta försyndande på det närmaste förenade. Rätteligen sjunger man: »Vårt hjärta är väl ringa, dock står det ej att tvinga och under lydnad bringa; fast hela världens tyngd och makt uppå det bleve lagt.

- Fast Moses med sin hammar det stundom slår och krammar, dock förrän han väl slutat har, så är det, som det var.» Och åter: »Vad hjälpa samvetsplågor samt luttringseldars lågor att dämpa syndens vågor? Förutom tron är bättring all ett hårt, men kärnlöst skal.» - Men detta tror man icke, detta besinnar man icke, fastän aposteln uttryckligen sagt, att »lagen enbart kommer vrede åstad, att när budordet kommer, lever synden upp» - icke dör, utan lever upp - »att synden genom budordet verkar all begärelse» - Ja, att lagen kom in, icke på det att synden skulle övervinnas, utan överflöda. - Detta tror man likväl icke, förrän man av en ömklig och bitter erfarenhet lärt det.

»Men», säger du vidare, »icke kan man väl komma så eländig till nådastolen innan man ännu övervunnit synderna?» Jo, så läser skriften allestädes, nämligen att nådastolen är just given för sådana olyckliga, förtappade syndare, som icke förmå själva göra sig fria från synden, på det de skola först få nåd och barmhärtighet och sedan liv och helgelsekrafter att Kristus icke kom för de rättfärdiga, utan för syndare;

att han »gör den ogudaktige rättfärdige (Rom. 4:5).

Men att Gud fastställt denna ordning - nämligen att, icke meddela först liv och helgelsekrafter och sedan nåd och barnskap, utan först nåd och barnskap, mitt i människans största uselhet, och sedan liv och lust och kraft till ett nytt leverne - därtill ser man nog skäl i Luk. 7: 41-43, där Kristus visar, att, om människan först får förminska sin skuld, innan hon får förlåtelse så älskar hon sedan mindre. Därför vill han, att syndaren skall komma, då skulden är som störst, ty, säger han: Den, vilken litet förlåtes, han älskar litet. Kristus vinner största ära på de värsta syndare, liksom även en läkare blir mest ryktbar, när han botat sådana, som andra läkare förklarar för obotliga.

»Men borde vi då icke göra oss fria i synden och synda alldeles ohejdat, så att nåden på oss må bliva stor, prisad och överflödande?» Så kan djävulen stundom förvilla även väckta själar. Märk, nåden blir överflödande stor och förhärligad endast där, varest synden även i känsla och samvete är svår och överflödande. Men detta inträffar icke, där man vill förbliva i synden, utan där man vill utdriva och noggrant avlägga henne. Märk, aposteln sade icke, att laglösheten, utan lagen hade lärt, honom känna synden. Genom budordet fick synden liv, icke genom budordets förgätande. »Lagen inkom», men blev icke avskaffad, »på det synden skulle överflöda».

Korteligen, vill du, att synden skall överflöda, så stäng till alla hennes vägar, sätt en damm för floden, gör henne allvarligt motstånd, då skall hon flöda över bräddarna; men ger du henne frihet, då skall floden bliva så jämn och slät, att du knappt skall märka att hon rör sig, och du skall bliva så förhärdad, så lugn och nöjd med dig, att du knappt känner någon enda synd hos dig. Hade fariséerna varit allvarliga i den inre gudaktigheten och icke skrymtaktigt sett blott på det yttre, förgätande det, som var viktigare i lagen, så hade de icke varit så säkra och stolta, utan behövt en Frälsare.

Här se vi nu egentliga ändamålet med syndens kännedom, samt tecknet till dess rättskaffenhet. Ändamålet var nämligen icke, att Gud skulle kunna förlåta synden, ty till det ändamålet har en annan man måst känna och ångra henne, så att han därvid svettades en oerhörd blodsvett. Icke heller att synden skulle genom dess bittra kännedom utbrännas och övervinnas, ty därtill fordrades anden, som kommer av trons predikan. är, att du kan av syndakänslan lära att avlägga åtskilliga yttre synder, samt att lättsinnet och yran lägga sig och avmattas; men det egentliga fördärvet stiger i samma grad invärtes Nej, ändamålet var, att du skulle drivas till Kristus, att du icke annorstädes skulle få någon ro och vila än i fristaden Kristus. - Och tecknet, att du rätt känner dina synder, blir därför det, att detta ändamål är vunnet, nämligen att du icke mer kan hoppas vinna nåd genom något eget arbete, utan nu blott söker försoningsnåden i Kristus.

Kan du ännu förbliva som förr i världen och synden, då är du icke ens väckt, icke ens driven in till dig själv och din egen bättring, och då känner du alls intet av synden. Men om du ock är väckt, men kunnat stanna hos dig själv, i din bättring, ånger, bön m. m., och där har ditt hopp, din tröst och din vila, då känner du icke fördärvet rätt, då är du ännu utom Kristus och lika förtappad som en säker syndare. Här uppenbarar sig då den falska, den kainska syndakännedom.

Det finns många väckta och religiösa människor, som känna och erkänna mycken synd, ja, känna sig stundom rent av fördömda, men de kunna under allt detta dock bärga sig; de leva fram den ena dagen efter den andra i samma tillstånd, och det får gå an; de äro väl icke alldeles nöjda, men de förmå likväl bära det, de förmå äta och dricka, arbeta och sova., ja, le och skämta, fastän de icke veta sig hava Guds nåd, utan kanske fritt bekänna, att de äro fördömsens barn. Höra de den fria, oförskyllda nåden beprisad eller tillbjudas dem, så slå de hastigt bort den och vägra av synnerlig ödmjukhet att anamma den, sådana de nu äro, varmed de säga eller mena: »Nej, nej, jag är icke så förmäten, mina synder äro svårare än så, att jag skulle så fritt tillägna mig nåden; det kan endast den göra, som icke känner så mycken synd som jag» - och så äro de hemligen belåtna med sig, eller anse sig hava det bättre än dessa troende, som de mena icke kunna hava deras syndakännedom. Dessa hava ett synnerligt sken av syndakännedom, och man skulle icke tro, vad som likväl är händelsen, att där ännu råder en innerlig själv belåtnhet, en stolt ande, som gjort själva samvetskvalen till sin tröst, varigenom Kristus och hans blods förtjänst och fria, stora nåd ännu utestängas. Dessa, om de ock kvalde sig till döds med synder, bliva likväl borta från fristaden, från det enda, som gäller för Gud, och på sådant sätt skola de dö uti sina synder.

Dessa äro med träffande drag tecknade i Kains historia. Även han sade inför Gud: »Min missgärning är

större, än att jag kan bära den»; han hade verkligen ett slaget och bävande samvete, en orolig ande, som darrade för ett ruskande löv, han var främmande för Gud och olycklig alla dagar. Men märk, nog hade han ändå förmåga att gå bort till landet Nod, gentemot Eden, och bygga en stad och hava hustru och barn; icke var det honom för svårt, att Gud var vred på honom, det förmådde han bära; icke behövde han falla ned för Gud och förvissa sig om hans nåd.

Se här skillnaden mellan ett oroligt samvete och Andens väckelse, mellan den syndanöd, som själva synden och samvetet förorsakat, och den, som Guds Ande genom ordet verkat. Den förra finnes ofta hos de mest ogudaktiga, efter några syndautbrott, men lämnar dem lika oförändrade; ty allt det som är av människan, av någon mänsklig kraft, såsom av hennes samvete, det kan aldrig föda henne på nytt; därtill fordras Anden. Den väckelse och syndanöd som är Andens verk, driver människan alltid till bättring och tro och verkar en hel förändring.

Därför blir provet på en sann syndakänsla alltid det, som redan är nämnt: nämligen att den verkar en förändring, ett uppstående, ett flyende, eller att människan icke kan förbliva, där hon är, utan söker sin räddning, samt äntligen, att hon icke kan söka denna hos sig själv, utan i Kristus; att hon icke kan vila, förrän hon i honom fått nåd samt förvissning oxo densamma - vilken nåd och förvissning verkar frid, kärlek och ett nytt villigt hjärta för Gud och det goda. Och detta var syndanödets ändamål, nämligen icke att Gud därigenom skulle bevekas att giva nåd, utan att vi skulle bevekas att emottaga nåd.

Därför, om du tycker, att du icke rätt känner dina synder, att du är lättsinnig, kallsinnig och hård, men du ock därför alltid är missnöjd med dig och, av själva den nöden driven, hungrar och törstar efter nåden i Kristus, så att ditt hjärtas behov och suckars är: »O, att jag visste, att nåden hörde mig till! O, om jag hade hans nåd och vore viss därpå, så ville jag intet mer i världen önska mig!» då känner du dina synder nog, ja, du är redan i Kristus benådad; ty sådan suckan utgör just den hunger och törst, det kommande, det anammande, varmed skriften förbinder all salighet och barnskapet hop Gud för både tid och evighet.

- **C-O Rosenius** (1843)

© **Pietisten**

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om syftet är att främja Kristi rikets tillväxt.

www.pietisten.com